

УДК 7.05(477)

ДОСЛІДЖЕННЯ ОСНОВНИХ ЕТАПІВ УКРАЇНСЬКОЇ АНІМАЦІЇ

Студ. Л.А. Білоус, Я.В. Завгородня, гр. БДmt-17
Науковий керівник доц. О.О. Слітюк
Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Метою даної роботи є дослідження історії української мультиплікації, її розвиток та етапи становлення. Завдання – проаналізувати основні етапи української анімації, встановити особливі кожного з етапів, розглянути приклади анімаційних робіт.

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єктом дослідження є українські анімаційні фільми 20 ст. та сьогодення. Предметом є особливості стилю української анімації, її характерні риси та відмінності.

Методи та засоби дослідження. В процесі дослідження використано методи літературно-аналітичного, історіографічного та системно-структурового аналізу.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів. Розглянуто та проаналізовано основні етапи української анімації, встановлені особливості кожного з етапів, розглянуто особливості стилю української анімації, її характерні риси та відмінності.

Результати дослідження. Уперше українське анімаційне кіно заявило про себе п'ятихвилинною стрічкою, знятою 1927 року режисером-мультиплікатором В. Левандовським за народною «Казкою про солом'яного бичка». Мультфільм було створено в техніці «пласкої маріонетки» — тобто за допомогою невеличких паперових фігурок, частини яких були з'єднані шарнірами [1].

Наступне десятиліття що припадає на 40-50 роки у розвитку української анімації характеризувалося зачаруванням роботами голлівудської студії Волта Діснея. Українські художники наслідували голлівудські техніки, влітаючи їх у художній контекст національної культури. Але військовий час диктував свої правила, тож розвиток анімації був далеко не у пріоритетах держави. Тим не менш лишалися ентузіасти індустрії, які пережили тимчасовий занепад.

60-ті роки відзначилися новим витком у розвитку анімації в Україні. Основним джерелом для мультиплікації став народний фольклор. Це проявилось в сюжетах творів, образах персонажів, особливостях художньої мови. Чимало творів української анімації створені на основі народних казок та легенд. Саме у цей час було створено мультфільми "Пригоди Перця", "Микита Кожум'яка", "Чому у півня короткі штани", а також започатковано широко відомий мультсеріал "Козаки". Десятиліття зусиль не минули даремно. Обертаючись назад, режисер Володимир Дахно пригадував, що українська школа анімації була відома всьому світові. За словами режисера-аніматора Олени Касавіної, вона мала свій гумор, лірику і почерк [2].

Впродовж 70-90-х років українська анімація переживала справжнє піднесення. Українські мультфільми відрізнялись комічним стилем, у багатьох застосовувався метод перекладки. Сам метод не був чимось революційним, але Черкаський і «Київнаукфільм» вивели його на абсолютно новий рівень. У цей час було створено чимало мультфільмів та серіалів, герої яких полюбилися всім. Так, серіал режисера Давида Черкаського "Пригоди капітана Врунгеля", який виходив протягом трьох років, було створено за сюжетом однойменної повісті Андрія Некрасова. А пізніше Єфрем Пружанський створив трьохсерійну "Алісу в Країні чудес" за повістю Льюїса Керрола. Про талановитість українських мультиплікаторів свідчить і повнометражний твір анімаційного кінематографа «Острів скарбів» — дійсно високохудожня стрічка, у якій органічно переплелися елементи комедійного німого кіно, відеокліпу, циркової буфонади [3].

Завдяки плідній праці аніматорів, художників і сценаристів у той час маленькі українці отримали чимало яскравих персонажів, про яких, вже дорослі, вони згадують із любов'ю і радістю.

Історія української анімації була унікальна навіть на радянському просторі. Саме ці 30 років називають «Золотим віком» для української анімації. Ці серії були єдині у своєму роді на радянському просторі. Українську анімацію вирізняв свій особливий шалений стиль, де один фільм не був схожим на інші.

Роботи українських художників вирізняла мелодійність руху, музичність анімації. Це були характерні риси української мультиплікації.

Наприкінці ХХ ст. об'єднання художньої анімації «Київнаукфільму» перетворилося на самостійну художню студію «Українафільм». Одним із перших творів, знятих на студії, стала славетна повнометражна стрічка «Енеїда» - екранізація однойменного твору І. Котляревського. Саме вона проголосила початок нової ери в розвитку мистецтва української мультиплікації.

У 2000-х роках в українській анімації, з одного боку, розпочався період занепаду, а з іншого – аніматори поринули у пошук нових незалежних шляхів. 2003 року український анімаційний фільм вперше від радянських часів отримав нагороду – Срібного ведмедя на Берлінському міжнародному кінофестивалі. Почесний приз здобула дебютна стрічка молодого режисера Степана Коваля "Йшов трамвай №9" [4].

Персонажі українських народних казок дійсно не втрачають популярності. Так, мультфільм Бориса Храчевича "Котигорошко" отримав сучасний римейк у вигляді мультсеріалу. Того ж року відбулася прем'єра стрічки "Бабай". Він вважається першим українським повнометражним мультфільмом, який вийшов у широкий прокат України. Ще одним казковим героєм, який втілювався на екрані, став відомий борець із драконами. 2016 року відбулася прем'єра повнометражної 3D-анімаційної стрічки "Микита Кожум'яка" виробництва студії "Panama Grand Prix". Тож для цього періоду характерно саме створення перших повнометражних мультфільмів не тільки 2D, а й 3D анімації. [5,6]

2017 року в історії української анімації сталася визначна подія. Вперше на міжнародному фестивалі анімаційних фільмів Україна представила власний стенд. Під слоганом "Animazing stories of Ukraine" міжнародній спільноті було представлено кілька анімаційних фільмів ("Микита Кожум'яка", "Мавка. Лісова пісня", "Викрадена принцеса", "Віктор Робот") та серіалів ("Анімована поезія" за мотивами "Кобзаря" Т.Г.Шевченка, "Мама поспішає додому"). Українська анімація зараз увійшла у період свого активного розвитку.

Висновки. В результаті проведених досліджень було розглянуто та проаналізовано основні етапи української анімації, встановлені особливі кожного з етапів, розглянуто особливості стилю української анімації, її характерні риси та відмінності. Сьогодні, незважаючи на комерсализацію, українська анімація не втрачає самобутності, не зраджує характерним особливостям, набутим за майже сторічну історію. А прискорення розвитку української анімації та збільшення кількості нових проектів дозволяє сподіватися на нові досягнення вітчизняних аніматорів.

Ключові слова: анімаційне кіно, українська мультиплікація, анімація, кіномистецтво, аніматори.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Крижанівський Б.М. Мальоване кіно України / Б.М. Крижанівський.
2. <http://ukraine.ui.ua/ua/teatr-kino/istoriya-ukrainskoy-animatsyi>
3. <http://subject.com.ua/textbook/art/10klas/index.html>
4. <https://tsn.ua/special-projects/animation/>
5. <https://www.youtube.com/watch?v=5TyzErIq67k>
6. <https://www.youtube.com/watch?v=urmOn8lcw9w>